SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 2. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Brunkeberg 14 97. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 18 Januari 1910. | Expedition: Kammakaregatan 6. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 30 Årg.

Joan Manén.

Redan innan Pablo de Sarasate slutat sin konstnärsbana och sin lefnad för halftannat år sedan, hade hans 40 år yngre landsman Joan Manén gjort sig ett lika stort namn såsom violinvirtuos och berömd äfven som komponist. Omdömena om honom som violinkonstnär äro från alla håll öfverensstämmande uti att han såsom sådan hör till första rangens.

Det måste därför glädja hufvudstadens musikvänner att, efter hvad ämnadt är, Joan Manèn i början af nästa månad kommer att konsertera härstädes.

Då Manén nyligen gaf tre konserter i Köpenhamn, skref om honom en recensent i en af dess tidningar: Joan Manèn är en fulländad konstnär, som absolut kan ställas vid sidan af de yppersta violinmästarne, en Ysaye, Kreisler, Burmester. Hans ton är till och med större och hans teknik osviklig. En annan musikanmälare där säger att man vore frestad kalla honom en »söderns Olle Bull»; likasom denne är han en häxmästare af Paganinis art. Spelar Manén en serenad eller dans af egen tillverkning, för att icke tala om en halsbrytande Paganini, måste man ge sig på nåd och onåd. Med osviklig renhet utför han de svåraste passager.

Då konstnären i nov. förra året konserterade i Philharmoniens stora sal i Berlin, yttrades om honom i en tysk musiktidning »Den spanska violinisten och komponisten framkallade med sitt spel verkliga bifallsstormar. Manén är obestridligen en af våra dagars noblaste violinvirtuoser och med egenskapen af en bedårande skön ton förenar han en segerrik, ofelbar teknik och en individuell tjusningskraft, som ej med ord kan definieras. I sista akten af Mendelssohns konsert erinrade tonens renhet och det hurtiga tempot om hans landsman Sarasate, men vid föredraget af Bachs Sonat i G-moll visade han sig denne öfverlägsen. Han spelade Bach såsom en den där af hjärtat älskar mästarnes mästare och förstår hans konst. Med klassiskt lugn behärrskade han fullkomligt denna uppgift».

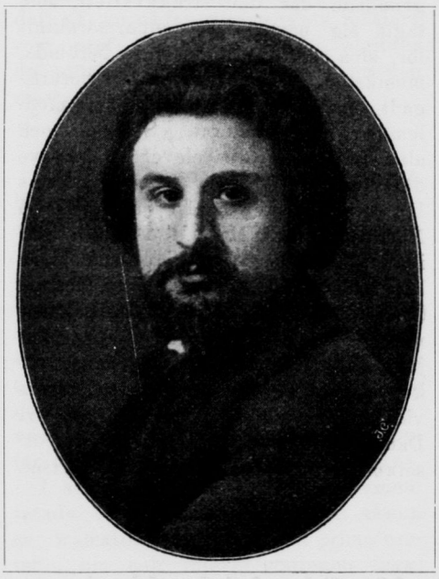

Joan Manén.

Joan Manén är född i Barcellona d. 14 mars 1883. Han tillhör det slag af musiker, som redan från tidigaste ungdomen konserterande genomresa både gamla och nya världen, men hans karriär som »underbarn» gjorde ej något intrång i hans planmässiga utveckling som virtuos, konstnär och skapande tondiktare. Ursprungligen var Manén pianovirtuos, men från 13:de året bestämde han sig för violinen och har mycket att tacka för utbildningen i violinspelet en lärjunge till Alard, Sarasates lärare. I afseende på bågföring, sättet för greppens utförande, särskildt hvad flageolett-tonerna beträffar, har konstnären autodidaktiskt funnit sin egen väg.

Såsom komponist har Manén visat högt framstående egenskaper. Af hans stora kompositioner kunna nämnas en *Violinkonsert*, *Suite* för piano, violin och orkester, *Variationer* för violin öfver ett tema af Tartini, en *Pianokvartett*, Fiss moll (op. 42) den stora *Symfonien* »Nova Catalonia», samt operorna »Johanna von Neapel» och »Acté».

Musikdramat »Acté» uppfördes i Tyskland första gången d. 24 jan. 1908 på hofoperan i Dresden, efter det att allra första uppförandet ägde rum fem år förut i komponistens födelsestad. Innan han tog ihop med textbokon gjorde han för ämnet omfattande studier och anlitade äfven verk af en sådan auktoritet som Momsen. Det torde vara bevisat att Nero verkligen icke varit förälskad i vare sig hans maka Oktavia eller i den sköna och lättsinniga Poppæa Sabina, på hvars anstiftan han lät mörda sin lättfärdiga och intriganta moder Agrippina, icke heller den beryktade Messalina utan endast den frigifna grekinnan Acté.

Brüssel-stråkkvartetten.

Franz Schörg. Paul Miry.
Hans Daucher. Jaques Gaillard.

Denna är också medelpunkten i musikdramat, hvars innehåll här ej är platsen att redogöra för. Operan fick på Dresden-teatern det bästa utförande med Freul. van der Osten i titelrollen, fru von Falken som Agrippina, herrar Burrian som Nero och Perron som Tegellinus. Uppsätttningen var i alla hänseenden lysande. I okt. 1908 återupptogs operan som fästföreställning vid den spanska konungens besök i Dresden. Manén erhöll då en hög orden och hans konung beställde af honom en opera för Madrids kungliga scen.

Brüssel-stråkkvartetten.

Vi ha nu åter tillfälle att få höra den utmärkta Brüsselkvartetten här i hufvudstaden, då densamma konserterar i Musikaliska akademiens sal, såsom sist, den 25, 28 och 30 januari med Beethoven, Dvořák, Mozart, Schubert och Schumann på programmen.

Detta besök är oss nu så mycket mera kärkommet, som denna säsong varit ytterst fattig på kammarmusik. Aulin-kvartetten gör oss numera icke den äran med offentligt uppträdande utan låter endast höra sig för en utvald krets på Intima teatern vid den tid som Göteborgsdirigenterna Tor Aulin och Wilh. Stenhammar för Konsertföreningens räkning gästa Stockholm med sin orkester. Icke heller hafva nu såsom under förra säsongen »Musikaliska artisternas ring» och åren därförut den utmärkta trion Märtha Ohlson, Runnquist och Lindhé, gifvit oss tillfälle att njuta af god kammarmusik.

Det är nu 7 år sedan Brüssel-kvartetten första gången besökte Stockholm. Den var då icke ännu så känd och berömd i Tyskland, där ju flera förstklassiska sällskap af detta slag låta höra sig, men hos oss blef Brüsselkvartetten genast entusiastiskt firad såsom sådan. Den spelade då först, d. 24 febr., i Vetenskapsakademiens hörsal och lät höra kvartetter af Cesar Frank och Schubert, hvarjämte prof. Schörg, 1:e violinisten, utförde Sarabande och Giga af Bach. På den andra konserten, hvars program upptog kvartetter af Beethoven och Brahms förekom också ett solo, nämligen Andante och Allegro af Beethoven för violoncell, spelade af mr. Gaillard Dagen därpå, d. 4 mars, fick man höra kvartetten på en konsert å operan, då hr Schörg äfven uppträdde som solist med Beethovens violinromans i G-dur med piano.

Alltsedan har kvartetten årligen, med undantag af 1905, konserterat i Stockholm och från 1906 i Musikaliska akademien med anbringande af en skärm bakom de spelande för att göra denna lokal lämpligare för kammarmusik. Förra året var mr. Gaillard hindrad att medverka vid violoncellen och ersattes då af hr Josef Malkin, men enligt notiser om kvartettens senaste uppträdande i Tyskland, har mr. Gaillard återförenats med sina förra kamrater.

Då vi nu meddela en bild af kvartettens medlemmar, må några biografiska notiser om dem här följa.

Franz Schörg, första violinisten, är född i München d. 15 nov. 1871. Han besökte där i tre år den kungliga musikskolan och blef sedan vid konservatoriet i Brüssel lärjunge till Eugen Ysaye. Han eröfrade där första priset i violinspelning. Inom den stora musikvärlden gjorde han sig först bemärkt genom konsertresor med den berömda sångerskan m:m Albani 1894. Hans eminenta teknik och rena ton påpekas särskildt såsom egenskaper, hvilka gaf honom plats bland renommerade artister. Efter att ha tillbragt några år i Genève slog sig Schörg ned i Brüssel och grundade där den stråkkvartett, som tagit sig namn efter denna, särskildt för sina stora violinmästare berömda, musikstad. Detta är dess mer berättigadt, som äfven kvartettens öfriga medlemmar där studerat. Sekund- och altvioliniserna äro elever af Ysaye därstädes. Af dessa båda är Hans Daucher född d. 13 juni 1876 i Nürnberg, Paul Miry d. 14 aug. 1868 i Genf. Violoncellisten Jacques Gaillard föddes d. 4 aprll 1875 i Ensival (Belgien) och är elev af den bekante violoncellvirtosen Edvard Jacobs, lärjunge af den ansedde J. Servais, hvilken Jacobs efterträdde som lärare vid konservatoriet 1885. Äfven hrr Daucher, Miry och Gaillard ha vid Brüsselkonservatoriet vunnit första priset.

Musikbref från Moskva.

Glinka-premier utdelas årligen d. 10 dec. (nya stilen) åt ryska tondiktare, hvilkas arbeten ha visat sig såsom de mest framstående. Bestämmandet däröfver är anförtrodt åt en jury af sakkunniga. Denna stiftelse till befordran af rysk musik är grundad af M. P. Belaiew, som, köpman till yrket men stor musikkännare tillika, besjälad af patriotisk känsla grundade det första musikförlag för rysk musik i Leipzig och efterlämnade i sitt testamente ett enormt kapital, hvars räntor skola utbetalas till Glinka-premier. Ofvannämnda dato bestämdes härtill, emedan Glinkas operor »Das Leben für den Tsar» och »Russland und Ludmilla» på denna dag, d. 27 nov., gamla stilen, uppfördes för första gången — ett vackert minne af dessa betydelsefulla tilldragelser i ryska musikens historia och till hedrande af Michael Glinka, den ryska musikens fader (f. 1803, d. 1857).

Senaste utdelningen af Glinka-premierna aflopp sålunda. Första priset af 1,000 rubel tillerkändes Th. Blumenfeldt för en Symfoni, op. 39, efterföljande pris af 500 rubel tilldelades följande tonsättare: till N. Tscherepnin för en Pianosonat, M. Steinberg för en Stråkkvartett, op. 5; Alex Scriabin för hans 5:te Pianosonat, Igor Stravinski för ett Scherzo Fantastique för orkester.

* * *

»La maison du Lied» är en stiftelse, som i vår stad verkar på andra året och har till ändamål att alstra och befordra sång. Mycket har under första året uträttats på detta område. Under nu varande säsongen har såsom nyhet införts att systematiskt hålla föreläsningar, som utföras af sakkunniga personer. Programmet är följande: »Den tyska sången i dess utveckling», föreläsning af dr. Oskar Riesemann; 2. »Den tyska lyriken», af Arth. Luther; 3. »La maison du Lied», origine, présant, future; 4. Ryska lyriker, af W. Brüssow, 5. »Ryska tondiktare i fråga om sångkomposition», af Eug. Bogoslowski; 6. »Lyrique française», af Serge Murat.

Föreläsningarne äro högst önskansvärda för åhörarne, hvilkas intresse för sången därigenom förhöjes, och det fullkomliga sångföredraget af Fr. Olenin d'Alheim bereder stor konstnjutning.

Undervisning i sång i Maison du Lied ombesörjes med stor framgång af Fr. Olenin d'Alheim och Fr. Steinboek.

För allmänheten tillgängliga konserter hafva också under denna säsong ägt rum. Den första var en »Götheafton», å hvilken tonsatta Göthe-dikter i prisbelönt rysk öfversättning utfördes. För andra konserten hade Fr. Olenin d'Alheim valt ryska romanser och hela serien af Franz Schuberts »Winterreise». Nästa konsert upptager tio af Burns' sånger i ny tonsättning som blifvit prisbelönt.

Det tyckes som om »La maison du Lied» vunnit världsrykte, ty från alla trakter af världen hade manuskript insändts till täflan om pris. Manuskripten hade, som vanligt, endast ett motto till påskrift jämte ett bref med samma påskrift, innehållande afsändarens namn och adress. Endast bref från den som vunnit pris fick öppnas. De andra manuskripten förvaras i Maison du Lied ett år och förstöras ifall de icke återfordras.

Efter en sorgfällig pröfning hade juryn enstämmigt förklarat såsom prisbelönade en särdeles vacker tonsättning af 10 Burns'-sånger. Då det vidfogade brefvet öppnades, befanns kompositionen vara af grefve S. Tolstoi, son till nutidens störste tänkare hos oss — Leo Tolstoi.

Andra priset, 200 rubel, tillerkändes den franske tonsättaren Antonin Vidal.

Burns'-sångerna skola genom Maison du Lied offentliggöras och på nästa konsert sjungas af Fr. Olenin d'Alheim.

Ellen von Tideböhl.

Från Romas horizont.

Säsongen 1909—1910.

II.

28 dec. 1909.

Med undantag för »Teátro Comunále» i *Bologna* har Costánzi-teatern denna gång gått i teten för de stora italienska operascenerna, i det densammas lyriska »stagióne» inleddes redan d. 16 dennes, hvarefter några dagar senare följde »S. Carlo» i Nápoli med *Mästersångarne* och »La Scala» i *Miláno* med *Valkyrian* samt annandag jul »Regio» i *Parma* med *Siegfried*. Liksom äfven den förstnämnda, med *Götterdämmerung*, så invigdes jämväl »Costánzi», efter en numera i Italien vedertagen plägsed med en *Wagner*-opera, nämligen *Tristan och Isólde*.

Om det ej kan frångås, att hvarken den genialiske maestron Mascágni själf eller hans utvalda stab af solister, bland hvilka må nämnas den framstående franske hjältetenoren *Charles Rousselière* och den förträffliga ryska Wagnersångerskan *Felícia Kaschóvska* i titelpartierna, tyckas fullt uppfattat andan af denna så kollossala svårigheter erbjudande musikdram med sin rent filosofiska innebörd, och att densammas tolkning följaktligen lämnade en del öfrigt att önska, så torde utförandet af det andra programmet, *Puccínis* populära *Bohême* med fog alltigenom kunna betecknas såsom nästan oöfverträffligt, och den helt unge tenoren *Rináldo Grassi*, hvilken vid sidan af *Rina Giachettis* ypperliga Mimì gjorde en särdeles vacker debut inför den romerska publiken i Rodólfos i yttre måtto föga anslående skepelse, såsom en uppgående »stjärna» å det musikaliska firmamentet. Af alla tecken att döma tyckes alltså Mascágni, som för sin utsökta »edition» af »La Bohême» mottog kompositörens tack i ett telegramm, hvarest denne erinrade om deras tidigare, gemensamma Bohêmedagar, fått vind i »Costánzis» segel.

I »Coréa», som nyligen officiellt omdöpts med det rent klassiska namnet »Anfiteátro Augustéo», hafva, sedan Balling, efter att ha genomfört sin Beethoven-cykel och ledt ett par ej mindre präktiga Wagner-konserter, nedlagt spiran, italienska kapellmästare åter kommit till heders, närmast Pésaro-konservatoriets direktör *Amilcáre Zanella*, som bland annat lät höra några sina egna, särdeles anslående tonsättningar, och den ej mindre i egenskap af komponist än dirigent remarkable konstnärsveteranen *Luígi Mancinelli*, hvilken jul- och annandagen bjöd på ett synnerligen intressant programm, upptagande Liszts af Dante inspirerade, om än väl monotona symfoniska dikt »Divína Commédia». Wagners stämningsfulla »Waldesweben» ur »Siegfried», samt fragment af Bachs juloratorium och Rimski-Korsakovs originellt färgrika opera »Julnatten», hvilka senare briljant måla planeternas harmoniska dans, kometernas fall och häxornas ogier med, såsom afslutning, en bal hos ryska kejsarinnan. I afton har den romerska pressens monsterkonsert ägt rum under medverkan af allra förnämsta till buds stående konstnärer, däribland de enkom för tillfället hitkomna *Salomèa Kruscenischi* och *Giuseppe Anselmi*, en sannskyldig »tenóre di grázia», hvars utomordentligt deliciöst föredragna nummer gestaltade sig till denna musikhögtids »clou».

Till sist må signaleras ett nytt »underbarn», den allenast elfvaårige pianisten *Dante Alderíghi*, en redan högst häpnadsväckande talang, som det i år några gånger varit tillfälle att beundra bland annat hos enkedrottning Margheríte samt senast hos undert. och som i förening med den utbildning, hvilken kommer den ovanligt täcke gossen till del af en sådan pianospelets mästare som prof. *Giovánni Sgambáti*, ingifver de största förhoppningar om en den mest lysande framtid.

P. S.

Beträffande Adriáno-teaterns säsong, hvatom nämndes i vår förra korrespondens (1909 N:o 18), må tilläggas följande: För att i Italiens hufvudstad introducera den i sitt nya fädernesland, hvarest hennes make tillhör den allra högsta aristokratien, medan hon själf allt fortfarande är engagerad vid Kejs. operan i S. Petersburg, högt uppburna grefvinnan Olympia Boronat-Rezevúski, hade man på repertoaren upptagit ännu en Verdi-opera, »Traviata».

I sin favoritroll Violetta dokumenterade sig denna konstnärinna såsom en dramatisk sångerska »di primo cartello, om ock interprestationen ingalunda öfverglänste »Camelia-damens» här förut hörda ypperliga representanter, Gemma Bellincióni m. fl., oafsedt att densamma med sina förryckningar af tempi etc. alltför mycket skattade åt en föråldrad skolas virtuos-manér. Dessuom skämdes totalintrycket af tenorens beträffande apparition och spel rent får-aktiga framställning af den unge Alfredos poetiska gestalt.

I stället för Cecilia-akademien, i förra brefvet, bör stå S. Cecilia-akademien.

Anteros.

Från Kungl. Operan.

Extra bolagsstämma med delägarna i k. teaterns aktiebolag ägde rum d. 15 jan. i teaterns stora foajé under ordförandeskap af hofrättsrådet grefve G. von Rosen. Därvid beslöts efter förslag af styrelsen att bolaget skulle bifalla en af direktör Alb. Ranft gjord anhållan att bli löst från sitt kontrakt med bolaget med utgången af innevarande spelår samt att bolaget skulle hos regeringen göra framställning om förlängande af bolagets kontrakt med k. m:t och kronan rörande uppehållande af operaverksamheten för åtta år, räknadt fråån 1 juli 1910.

Vidare beslöts att som hvilande anta ett förslag till ändring af § 9 i bolagsordningen till likhet med dess lydelse före den 1 juli 1908.

Bland bestämmelserna i öfverenskommelsen med hr Ranft om annullerande af det nu gällande kontraktet märkes att af de af hr Ranft deponerade 150,000 kr. 20,000 kr. bibehållas svm deposition intill den 1 juli 1911 såsom säkerhet för uppfyllande af de förpliktelser hr Ranft iklädt sig såväl genom kontraktet som genom den nu gjorda öfverenskommelsen. Äfven förbinder sig hr Ranft vid ansvar att under tre år efter den 1 juli 1910 ej idka operaverksamhet i Stockholm vare sig själf eller genom uthyrande af sina teatrar.

*

Albert Ranft är sålunda från och med detta spelårs slut ej längre Operascef — att efterträdaren skall bli kapten von Stedingk har ju länge varit bekant. Med sitt gårdagsbeslut har operabolaget sökt godtgöra den mindre välbetänkta åtgärd hvarigenom operaverksamheten för ett par år sedan öfvrrläts till en enskild person. Man minnes väl hur efter hr Buréns afgång en stark agitation på visst håll bedrefs för hr Ranfts val till operachef. »Ille faciet» menade man och en härvarande tidning tillställde rent af en publik omröstning, som hade till resultat stor majoritet af röster för hr Ranft.

I enlighet med teaterkommitténs förslag 1898, hvari framhölls vikten af teaterverksamhetens upprätthållande af ett aktiebolag af för kensten intresserade personer i stället för dess öfverlämnande åt privatintresset, bildades samma år k. teaterns aktiebolag med öfverintendenten Axel Burén som verkställande direktör och chef för Operan. I denna befattning kvarstod hr Burén tills han på begäran entledigades därifrån den 6 december 1907. Bolaget, som hade kontrakt med k. m:t och kronan på 10 år, förnyade detta den 25 februari 1908 för en tid af 3, eventuellt 10 år. Redan dessförinnan, den 10 i nyssnämnda månad, hade bolaget med teaterdirektör Albert Ranft träffat skriftligt aftal, hvarigenom åt denne för en tid af 3 år, räknadt från den 1 juli 1908, öfverlämnades att upprätthålla operaverksamheten å k. teatern, hvilket sedermera vann k. m:ts erkännande.

Om hr Ranfts energi och förmåga som teaterchef och hans förtjänster i afseende på operans ledning ha vi förut yttrat oss. Ett och annat kan man väl ha att mot den anmärka men operaverksamheten har lugnt och utan kända stridigheter fortgått under hans regim. Dåliga konjekturer, för fåtaliga operabesök etc. har vållat ekono

miska svårigheter, och dir. Ranfts förlust på operan lär uppgå till 250,000 kronor. Huru nu de nödvändiga inskränkningarna af utgifterna för operaverksamheten skola åstadkommas, om genom minskadt antal föreställningar, nedsättande af de högsta aflöningarna, reducering af personalen etc. — det blir en fråga som efter vunnen e farenhet, en ny operaledning får afgöra.

De fyra uvertyrerna till "Fidelio"

af *D:r H. Simon.*

»Tack, I Wienare från 1805, att I icke tyckten om den första, så att Beethoven i guddomlig vrede rasade fram den ena efter den andra.» Så skrifver Robert Schumann under intrycket af en konsert i Leipzig, då Mendelssohn hade låtit uppföra alla 4 Fideliouvertyrerna. Naturligtvis skedde det i den ordning, som man då och ännu till för tjugu år sedan ansåg för den verkligt kronologiska och som är så ingrodd när man uppräknar de tre »Leonororna» och den egentliga »Fidelio»-uvertyren, att det knappt låter sig göra att söka rubba denna numrering. När allt kommer omkring är det icke heller nödvändigt, så mycket mindre, som den, hvars förtjänst det är att ha klart och tydligt framställt hela sakens sammanhang, Gustaf Nottebohm, själf har ansett för riktigt att i förteckningen öfver Beethovens verk bibehålla den traditionella ordningen. Men det vore önskligt, om man äfven i större kretsar af musikvänner mer än hittills gjorde sig reda för den verkliga ordningsföljden mellan de berömda uvertyrerna, särskildt af det skäl, att den felaktiga åsikten tidt och ofta ger anledning till falska slutledningar om de särskilda uvertyrernas inbördes förhållande till hvarandra, så som man har ett mycket tydligt exempel på i Marx's Beethovenbiografi.

Man vet att »Fidelio» — eller »Leonora» som operan ock benämndes — icke gjorde lycka, då den i november 1805 första gången gick öfver scenen, och att den efter några få representationer blef tagen tillbaka af Beethoven själf. Den uvertyr, som spelades till operan var den, hvilken sedvanligen betecknas som Leonora n:o 2. Denna beteckning går ut ifrån, att Beethoven först skrifvit en annan uvertyr, som emellertid efter en hos furst Lichnowsky företagen repetition »i följd af hela sitt innehåll befanns icke vara lämplig. Hvarken idé, stil eller karaktär förmådde behaga den areopag som satt till doms öfver den, och uvertyren blef därför lagd å sido.» Så berättar Schindler i sin Beethoven-biografi. Som vi skola se svarar denna framställning alldeles icke mot verkligheten; men till den må den traditionella numreringen hänföras, i det man alltså antog, att den vid de första representationerna af operan spelade uvertyren redan var n:o 2, medan den första däremot alls icke kommit fram för offentligheten.

För öfrigt var det icke minst uvertyren som väckte publikens misshag. I en wienertidnings kritik, som Marx citerar, heter det t. ex., att »alla fördomsfria musikkännare och vänner voro ense om, att något så osammanhängande och förvirradt, något som så stötte örat, hade rent ut sagdt aldrig skrifvits eller utgifvits för musik. De mest skärande modulationer följde på hvarandra, med verkligt gräsliga harmonier och några små idébitar, af hvilka somliga från kompositionen borttaga hvarje skymt af upphöjdhet, såsom t. ex. ett posthornsolo, hvilket, förmodligen förkunnande guvernörens ankomst, fulländar det obehagliga, bedöfvande intrycket.» Beethoven har säkert varit förgrymmad öfver att man tog den trumpetsignal, som ljuder från tornet ned i fängelset, för ett posthorns gemytliga blåsning. Kort och godt — uvertyr och opera föllo båda igenom. Välvilliga vänner, som funno åtskilliga fel uti verket, förmådde komponisten att företaga flera förkortningar och ändringar, efter det hela operan blifvit genomspelad på ett möte hos furst Lichnowsky; äfven texten omarbetades, af Stephan von Breuning, och hela operan blef från tre akter sammandragen till två.

Så uppfördes den ånyo i slutet af mars 1806. Beethoven hade för det ändamålet omarbetat uvertyren och skapat den härliga tondikt, vi nu beundra som »Leonora-uvertyren n:o 3», den som på ett så gripande sätt målar för oss Florestans sorg, Lenoras hjältemodiga trohet och slutligen de återförenades jubel.

Ehuruväl operan nu vann långt mera erkännande, tog Beethoven den dock tillbaka efter att ha uppförts tre gånger. Det har ej blifvit fullt förklaradt hvarför detta skedde, och då här endast är fråga om de särskilda uvertyrernas historia, kan denna sida af saken ej komma i närmare betraktande. Ett försök som Lichnowsky gjorde att få »Fidelio» uppförd i Berlin strandade helt oc hhållet. Bättre utsikter yppade sig i Prag, där man i maj 1807 öppnade en ny tysk opera, på hvars repertoarlista »Fidelio» stod upptagen. De konstförståndiga Pragboarna hade ju förr, när det gällde »Figaros bröllop», visat, att deras fattningsförmåga var mera utvecklad än wienarnes. Operan synes likväl icke ha kommit till uppförande där.

Emellertid föranledde denna plan Beethoven att i stället för den »stormäktiga» uvertyren, som verkligen också mer har karaktären af ett självständigt symfoniskt verk, än af en inledning, att skrifva en annan, lättare. Då den ej kom till användande, blef den liggande där, och efter Beethovens död upptäcktes den i en packe dansar och marscher, som musikförläggaren Tobias Haslinger hade köpt, och år 1833 utgifven som op. 138, efter att den förut spelats på ett par konserter. Man kände lätt på ett ställe i Florestans fängelsearia, att man hade en Leonorauvertyr framför sig, man erinrade sig att före den stora uvertyren af 1806 hade funnits en annan, som gafs vid de första representationerna 1805 men som emellertid gått förlorad. Denna trodde man sig nu ha återfunnit, och så skedde det, att man antog den, som egentligen var den tredje af systrarna, för den första. Den verkligen första urbilden till den stora, blef först 1840 känd vid uppförandet i Leipzig och sedan inkilad mellan den efterlämnade och den stora, så att denna blef den tredje.

Kompositionstiderna för uvertyrerna äro således följande: n:o 2, 1805, n:o 3, 1806, n:o 1, 1807. Sitt riktiga nummer har sålunda endast den 4:e fått, Fideliouvertyren i E-dur från år 1814, och det fattades ej mycket i att det blifvit en femte. Ty då operan åter togs fram och på åtskilliga sätt ändrades — den berömda visionen i slutet af Florestans aria härstammar först ifrån denna bearbetning — hade Beethoven för afsikt att omarbeta den sista, 1807 för Prag skrifna uvertyren (alltså vår n:o 1). De skisser som funnos blefvo dock ej utarbetade; i stället blef den nya uvertyren skrifven i den redan valda tonarten E-dur. För öfrigt blef den först färdig till andra representationen; vid första ersattes den med en annan, troligen »Athens ruiner».

»Publiken applåderade», berättade Beethovven sedan, »men jag stod där skamflat; den hörde ju alls icke ihop med det andra.»

FÖLJETONG.

Zigenerskans spådom.

Af **Elise Polko.**

Midt i öfre Lausitz ligger det täcka Jonsdorf. Nu skådar det visserligen med sina hvita hus och röda tak likt en söndagsklädd bondjänta, fram öfver de yppiga ängarne och de stora blekplatserna; men för hundra år sedan, eller den tid, på hvilken vår lilla berättelse försiggår, satt det ännu som ett tiggarbarn vid vägen. Blott få torftiga, öfvergifna små hus funnos spridda här och där, en liten kyrka stod liksom på vakt, och rundt omkring var en tät, mörk granskog. Hela landskapet hade något sorgligt, betryckt. Blott på en enda liten fläck var en grön äng, nära byn. Den tillhörde ortens flitigaste och klokaste man, tjänade till garnblekeri och var på den tiden den enda blekplatsen vidt och bredt omkring.

En majdag på eftermiddagen framställde denna plats en behaglig tafla: unga blekerskor utbredde i det klara solljuset under skämt och löje af dem själfva spunnet garn på gräsmattan. Hvar och en hade sitt gröna ämbar på armen och en grof, rund hatt på hufvudet; de voro höga, kraftiga kvinnogestalter i korta, mörka yllekjortlar,

svarta lifstycken med nedhängande, rena lintygsärmar och brokiga, öfver bröstet nätt knutna, halsdukar. Den skönaste bland dem var utom all fråga ungens ägares dotter: *Maria Hänisch*, en så älsklig flicksnärta, som någonsin uppblomstrat i Sachsen. För hennes långa, blonda hår, som räckte det 16-åriga barnet nästan till knä't, hade man gifvit henne namnet »*Guldmarie.*» Hjärtgoda, blå ögon, röda kinder, en näpen trubbnäsa, en liten, leende mun, smärt växt med behagliga, runda former, se där ett i yttre måtto troget konterfej af en by-ros, som på den tiden härrskade i allas hjärtan och förvred hufvudet på många af gossarne. Denna allas älskling var måhända icke ett märkvärdigt underverk af förstånd och öfvermänskliga egenskaper, hon var blott idel, obeskriflig godhet, kunde icke göra en mask, ännu mindre någon människa, något ondt, utdelade hvad hon ägde, skänskte bort brödet ur munnen, var en trogen, flitig dotter, efter modrens död sin faders stöd och därtill en from, oförarglig flicka. Mrn hvem, som nu såg henne, huru hon sprang omkring med sina följeslagerskor, retande dem och bestänkande dem med vatten, samt hörde, huru klart och friskt hon viste att sjunga sina glada visor, den måste glädas med henne och tänka: »bevare dig Gud, älskliga barn!»

Arbetet var fulländadt; blekerskorna började tänka på hemvägen, plockade ännu några vårblommor och satte sig sedan att förtära resten af sin aftonvard. Aftonens första, lätta skuggor ströko fram öfver den lefnadsfriska gruppen. Då vacklade en gammal, ful kvinna fram ur granskogen. Den ovanliga dräkten, den smutsiga, gula hufvudbonaden, det svarta, sydländskt glödande ögat förådde barnet af denna sällsamma, rastlösa stam ur Böhmens skogar som kallas Ziguenare. Blekerskorna upphörde med sitt skämt, sågo ängsligt på hvarandra och flyttade sig närmare tillsammans.

»Låt mig dricka ur eder kruka,» sade den gamla med bedjande min, men stolt ton, »jag har vandrat lång väg, måste gå ännu längre — och jag är mycket törstig!» Och därvid pekade hon med det torra fingret på en halftömd mjölkkruka, som nyss vandrat från den ena friska munnen till den andra. Flickorna mumlade förskräckta: »nej, vi vilja ej låta er dricka med oss, det bringar olycka!» och en af dem tryckte krukan hårdt intill sig och betäckte den med sitt förkläde. Guldmarie ensamt hade ej yttrat något; hon steg nu upp, tog krukan med en blick af ovilja från sin kamrat och vände sig därpå till Ziguenerskan och sade: »se här, stackars gumma, drick, och Gud signe Eder!»

Då log den gamla besynnerligt, tog ett långt drag, gaf krukan tillbaka och hviskade; »till tack skall du få veta din framtid, medlidsamma barn; gif mig din hand!» Den rodnande Guldmarie höll fram sin kraftfulla hand, Ziguenerskan blickade pröfvande i densamma, följde uppmärksamt linierna, vaggade betydelsefullt sitt grå hufvud, och mumlade slutligen i en sjungande ton följande ord:

Har ännu ingen fästman, men skall dock innan kort gifta dig; en skräddare (Schneider) blir din man, men han kan hvarken sy eller lappa. Din förste son blir general, men kommer aldrig att föra vapen af järn eller stål; han kommenderar och härrskar genom en blick, en vink, och bringar sin familj ära och lycka. Din andre son . . .»

»*Himmelkreuzschockmilliondonnerwetter,*» fräste en ändlös svordom bakom spåkvinnans rygg; Guldmarie studsade med ett rop tillbaka; hennes fader — en hög, bredaxlad gestalt i knäbyxor och en kort jacka, samt med ett godmodigt, rödbrunt ansikte och pipan i munnen — stod framför henne; tjocka, grå lockar hängde fram under den bredskyggiga hatten och ända ned på skuldrorna. »Tig, gamla häxa!» utfor han, »och sätt icke en hop satans tyg i hufvudet på tösen! Liksom skulle jag kasta henne i armarne på en skräddare, som därtill icke en gång förstår sitt handtverk! Och den första pojken skall bli *soldat?* — Däraf blir ingenting — en *blekare* skall hon hafva och ingen annan, och pojken skall också bli blekare och därmed basta; vi få väl se hvem som får rätt, en förlupen häxa eller jag, Iohan Gottlieb Hänisch från Jonsdorf. — Och nu, marsch hemåt, flickor!»

Ungdomen tasslade litet sinsemellan och bröt hastigt upp; Guldmarie såg sig förstulet tillbaka efter ziguenerskan — hon var spårlöst försvunnen.

Man skref årtalet 1794; tio år voro förflutna sedan nämnde majdag och ziguenerskans profetiska ord. Hvar var nu den täcka Marie? — Vi återfinna henne i en liten by vid Zittau, i Alt-Gersdorf, såsom hustru till ställets kantor och skollärare, Johan Gottlieb Schneider. Det var en ganska skicklig karl, som så väl förstod att spela sin orgel, att kvinnorna alltid måste gråta i kyrkan, och männerna alltid väntade på honom efter gudstjänsten, för att rätt eftertryckligt skaka hans hand. Många påstodo till och med, att hans orgelspel gjorde mera gagn än herr pastorns predikningar, men detta hviskade man hvarandra blott helt sakta i öronen. — Sitt lifs största skatt hade den lycklige kantorn emellertid spelat sig till: sin kära, trogna hustru, Marie Hänisch från Jonsdorf. Hon hade en gång varit på besök hos en faster i Zittau, då skolläraren Johan Gottlieb Schneider från Neu-Waltersdorf,* en by i grannskapet af hennes hemort, en Söndag spelade orgel i stället för den hastigt och svårt insjuknade stadens kantor. Då gudstjänsten var slut och folket aflägsnats sig, satte sig skolläraren ännu en gång på orgelbänken och uppsände till den gode Guden en hjärtinnerlig tonbön för sin sjuke vän. Ack, en sådan bön af toner har ju annu mera glänsande vingar än hvarje annan bön, och svingar sig omedelbart in i himlen. — Men Herren däröfvan och änglarna voro denna gång icke de enda, som hörde den rörande böoen; en blomstrande flicka hade kvarblifvit på sin bänk i kyrkan och bad med, flög in i himlen samt gaf sitt oskyldiga hjärta för evigt till arf och eget åt honom, som lyftat det så högt. — Därpä följde en tid af tårar och tyst hjärtesorg, ty hemlig kärlek föder alltid smärta; men den medlidsamma fastern visste råd och förde de unga tu tilsemmans, då kantorns fromma hjärta inom kort äfven flammade upp i klara lågor. Nu blef det dock ny jämmer, ty den vackra Maries fader ville icke höra talas om en musikant till måg, hvilken dessutom hette *Schneider* och kom honom att tänka på ziguenerskans ord. Endast den omständigheten, att kantorn kunde åberopa en aflägsen yrkesförvandtskap, bestämde blekeriägaren slutligen att gifva sitt samtycke till giftermålet. *Schneider* hade nämligen varit drällväfvaregesäll, och hade blott af obetvinglig kärlek till musik utbytt väfstolen mot orgelbänken.

I hans tjänstgöringsort bar man kantorn på händerna. Barnen i hans skola bokstafligen hängde vid hans milda ögon och höllo sig mer till honom, än till fader och moder, och han älskade dem nästan lika högt som sina egna barn. Tre söner hade blifvit honom skänkta af hvilka den äldste, morfadrens afbild, var hans hjärtas stolthet. Morfadren ville med all makt göra honom till blekare, men föräldrarna kunde icke förlika sig med detta; modren blickade i hemlighet efter hvarje soldat, som stoltserade genom byn, tänkte på ziguenerskans ord och fröjdades. Fadren däremot hade helt andra tankar, hvilka han ej förrådde för någon.

Marie måste hvarje sommar med barnet begifva sig till Jonsdorf, till sin fader, och denne tog den lille Christian Fredrik med sig på bleket, bar honom i början dit på sina armar, lade honom i gräset, lät solen skina honom i ansiktet och de muntra flickorna öfvergjöto honom med vatten. Huru fröjdade sig icke den gamle, då den dugtige pojken härunder skrattade, sparkade och skrek. »Han skall blifva min arfvinge,» brukade han då småleende säga, »all min möda och mitt arbete skall icke hafva varit förgäfves!» — Till julklapp gaf han alltid pilten sådana leksaker, som hade afseende på blekeriet, och han hade gärna tagit denna förstfödde helt och hållet till sig, om föräldrarna det medgifvit. Då sedermera ännu tvänne söner föddes, upphörde visserligen de regelmässiga sommarbesöken på Jonsdorf, men Christian

Fredrik måste ännu ofta komma öfver till morfar, hvilkens förklarade gunstling han nu en gång för alla var och förblef.

Fadren däremot hade sin hemliga outsägliga glädje af sina barns *musikaliska* talang, och han undervisade dem med en rörande samvetsgrannhet och tålamod i generalbasen och klaverspelning, och då den äldste — som ännu knappast var 8 år gammal — om julaftonen öfverräckte honom sin första, på papperet öfverförda, musikaliska idéer då gick kantorn in i sin lilla kammare och kastade sig ned på knä. Med tårföllda ögon tackade han innerligt Gud för denna hjärteglädje. — Han undervisade nu den med snabb fattningsgåfva utrustade gossen så småningom äfven i konsten att spela orgel, gjorde honom bekant med violinens, klarinettens och oboëns sammansättning och spelsätt, äfvensom med fagott, valdhorn och flöjt, samt lät honom sedan undervisa sina yngre bröder. Så förberedd förde han gossen i dess tolfte år till gymnasiet i Zittau. Han inackorderade sonen hos en skomakare och rekommenderade honom på det bästa hos därvarande musikdirektören och organisten *Meyer* och dennes biträde *Flaschner*. Dessa herrar skulle dock, äfven utan alla rekommendationer, ganska snart hafva uppmärksammat en så utmärkt musikalisk talang. Fredrik blef inom kort tid föreståndare för sångkören, öfvade sig i att anföra, gaf träget klavérlektioner och komponerade på sina fristunder af hjärtans lust. Snart hade de den blygsamme gossen tillträde till stadens förnämsta familjer; hvar och en fröjdade sig öfver hans ifver och hans talang, och slutligen kunde icke i något hus göras musik utan honom. Lofvande berättelser trängde till det lilla kantorsbostället i Alt-Gersdorf, där de utbredde klart solsken, och spredo sig därifrån vidare till Jonsdorf till den driftige blekeriägaren, som alldeles icke ville höra talas därom, och mente tro på, att pojken blott förlorade sin tid med dylikt; han var för stark och kraftfull all blifva musikant. Men då ferierna kommo och eleven trädde in i det älskade föräldrahuset samt berättade fadren, hvad han lärt och hört, samt spelte nya uppfriskande melodier för moder och bröder, då var det jubel inom kantorsfamiljen; dessa dagar voro verkligen juldagar. Därefter vandrade den kraftfulle, lefnadsglade ynglingen öfver till Jonsdorf och lekte samvetsgrannt under den *andra* hälften af ferierna *blekare* hos morfadren.

Så förgingo veckor, månader, år; då kom där en dag ett bud ut till Alt-Gersdorf och medförde en högtidlig inbjudning från staden Zittaus musikförening till familjen Schneider att nästa Söndags afton bevista en stor konsert. Då söndagen kom, vandrade de alltså alla, fader, moder, bröder och morfader, raskt och oförtrutet de två milen in till Zittau. Det var redan afton, då de ankemmo, och utan dröjsmål, utan hvila eller förfriskningar begaf sig den i spänd förväntan stadda familjen direkt in i konsertsalen och tog blygsamt plats i en vrå. Fadren såg sig oroligt omkring efter sin Fredrik. En overtyr af Cherubini brusade nu mäktigt fram — hvem anförde månne? — Kantorn märkte med förskräckelse och glädje en ung, blygsam man, Fredrik Schneider från Alt-Gersdorf. Men han var ej försagd på anförarplatsen; säkra och bestämda voro handens rörelser, lugn och allvarlig var blicken. Därefter kom en mässa af Lotti; den utfördes mästerligt, och slutligen satte sig den unge anföraren till klavéret samt föredrog trenne af honom själf komponerade sonater. Höga bifallsrop belönade den spelande; men kantorn hade knäppt sina händer tillhopa, han förmådde icke längre urskilja sin son därborta vid orkestern, ljusen i salen darrade liksom sönder-splittrade i tusen små, obestämda punkter, för hans ögon, — men icke blott ögonen, hjärtat sam i *glädjetårar*. Bröderna sågo strålande af glädje på hvarandra; då lutade den ljufva Marie sig ned emot sin fader och hviskade bäfvande: »Har ni sett hur han kommenderar, vår son? *Nu* förstår jag först den gamlas ord — o! han är en *verklig* general, vår Fredrik, Gud välsigne honom!» — Och Johan Gottlieb Hänisch mumlade, djupt rörd: »Nå, må hon då i Guds namn få ha rätt, den gamla häxan!»

Denna dag var början till Fredrik Schneiders rykte. Förstlingen af hans sångmö, dessa tre sonater, utkommo strax därefter som *Opus 1* på Breitkopf & Härtels förlag och erhöllo enstämmigt beröm till och med af de strängaste musikdomare. År 1805 besökte Schneider universitetet i Leipzig, tillvann sig där kärlek och erkännande af den berömde kantor Schicht vid Thomasskolan samt vänskap af flera utmärkta män. Schichts sångakademi anförtroddes snart uteslutande åt hans ledning, äfvensom han åt honom uppdrog sånglärarebefattningen vid den Plato'ska friskolan. År 1807 blef Schneider först organist vid universitetskyrkan, två år senare anförare vid ett italienskt operasällskap och slutligen musikdirektör vid stadens teater. — Nn arbetade han i åtskilliga riktningar på ett verkligen välsignelserikt rätt. Han bibehöll sin organistbeställning ty orgelbänken var och förblef hans käraste plats, och kyrkomusiken det egentliga fältet för hans verksamhet. Han komponerade åtskilliga vokalmässor och orgelsaker samt inträdde plötsligt, år 1819, med oratoriet »*Yttersta domen*» i ledet bland alla tiders största kyrkokomponister. — Det första uppförandet af detta betydande, under den högsta inspiration skapade verk, förskeffade honom en lugn, angenäm befattning såsom kapellmästare i det vänliga Dessau, som efter Guds rådslad äfven skulle blifva hans *eviga* hviloplats.

Under en konstälskade furstes hägn uppstodo alla hans senare verk, såsom oratorierna: »*Syndafloden*,» »*Pharao*,» »*Christusbarnet*,» »*Gethsemane och Golgatha*,» »*Gideon och Absalon*,» äfvensom hans herrliga koralmelodier, psalmer och messor. Äfven i världsliga tonsättningar försökte sig Fredrik Schneider med mycken lycka; han skref sinfonier, sonater, kantater, äfvensom ouvertyrer, i hvilka han sinnrikt inflätade bekanta melodier, såsom t. ex. *Dessauermarschen*, »*Good save the Queen*» och *Gaudeamus*.» Enthusiastiskt bifall kom honom till del, hans verk uppfördes nästan öfverallt och merendelst under komponistens eget anförande: namnet *Fredrik Schneider* hade en *god* klang. — Ja, han hade blifvit härrskare, denne den älskliga Maries snillrike son, och icke blott öfver kontrapunkten, orkesten och sångarkören, — nej, en mäktig, vis konung i tonernas rike.

Från scenen och konsertsalen.

Kungl. teatern.

Jan. 1, 2, 6. *Vermländingarne.* (Matiné.)

Jan. 1. Mozart: *Trollflöjten.* (Nattens drottning, Pamina, Papagena: fruar Bartels, Oscár, frk. Lagergren; Tamino, Papageno, Sarastro, Monostatos, Förste talaren: hrr Malm, Mandahl, Sjöberg, Ericson, Wallgren; drottningens tärnor: frk. Larsén, Edström, fru Mandahl; 3 genier: frkn Hörndahl, Lindegren. fru Claussen.)

2, 6, 9, 15. Hallström: *Per svinaherde.*

3, 11, 17. Wagner: *Tannhäuser.* (Elisabeth: frk. Signe Rappe, gäst; Venus: frk. Edström, fru Lizell; En herdegosse: frk. Karlsohn; Landtgrefven: hrr Wallgren, Sjöberg; Tannhäuser, Wolfram: hrr Menzinsky, Oscár; Walter, Biterolf, Henrik, Reinmar: hrr Malm, Mandahl, Ericson, Sjöberg.)

4, 10. Tschaikowsky: *Spader dam.* (Grefvinnan, Lisa, Pauline, Mischa, guvernanten: fruar Jungstedt, Oscár, frk. Edström, fru Mandahl, frk. Lindegren; Daphne, Cloe: frkn Edström, Lagergren; Herman, grefve Tomsky, furst. Jelitzky, Czekalinzki, Ssurin: hrr Stockman, Oscár, Strömberg, Lennartson, Sjöberg; Tschapalitzky, Narumof, ceremonimästaren: hrr Ericson, Stiebel, Grafström; Pluto hr Oscár.)

5. Verdi: *Otello.* (Desdemona: frk. Signe Rappe, gäst:)

7. Puccini: *Madame Butterfly.* (Suzuki: fru Claussen; Linkerton, Sharpless: hrr Ödmann, Strömberg.)

8. Puccini: *Tosca.* (Tosca, en herdegosse: fruar Oscár, Claussen; Mario Cavaradosse baron Scarpia, Cesare Angelotti, Kristianen: hrr Nyblom, Strömberg, Mandahl, Stiebel; Spoletta, Sciarrone: hrr Ericson, Grafström.)

Jan. 12. Bizet: *Carmen.* (Carmen, Michaela, Mercedes, Frasquita: fruar Jungstedt, Bartels, Lagergren, Lindegren; Don José, Escamillo, Zuniga, Morales: hrr Nyblom, Herou, Strömberg, Mandahl; Remendado, Smugglarhöfningen: hrr Lennartson, Ericson.)
13. Wagner: *Lohengrin.* (Elsa: frk. S. Rappe, gäst; Ortrud: frk. Edström; Kung Henrik, Lohengrin, Telramund, härroparen: hrr Sjöberg, Menzinsky, Oscár, Herou.)
16. Humperdinck: *Hans och Greta.* (Gertrud, Hans, Greta: frk. Edström, fru Claussen, fru Oscár; Peter, Pepparkakshäxan: hrr Strömberg, Oscár.)
Leoncavallo: *Pajazzo.* (Nedda: fru Bartels; Canio, Tonio, Beppe, Silvio: hrr Nyblom, Herou, Malm, Stiebel.)

Oscarsteatern.

Jan. 1—17. Joh. Strauss: *Zigenarbaronen.* (Arséna, Mirabella, Czipra. Saffi: frk. Berentz, fruar Bodén, Ringvall, frk. Falk; Grefve Homonay, Comte Carnero, Sandor Barinhay, Kalmán Zsupán, Ottokar: hrr Bergström, Lund, Schweback, Ringvall, Strandberg.)
1, 6, 9, 16. *Ljungby horn.* (Matiné.)

Svenska teatern.

Jan. 2—5. *En vintersaga* af W. Shakespere, Musik af F. von Flotow.

Operett-teatern.

Jan. 1, 2. P. Rubens: *Miss Hook af Holland.* (Matiné.)

K. F. U. K.-salen.

Jan. 12. Konsert af violoncellisten Bror Persfelt. Biträdande: frk. Elsa Rosenbaum (sång), hrr Nath. Broman, M. Rosenbaum (ackomp.)

Musikal akademien.

Jan. 11. Konsertföreningens 2:a abonnementskonsert. Solist: fru Caroline Östberg. Dirigent: hr Tor Aulin; orkester: Göteborgs orkesterförenings. 1. Ludv. Norman: Symfoni N:o 2, Ess-dur; 2. Edv. Stanék: »Singoalla», orkestersuite: 3. Franz Berwald: Ur opera »Estrella di Soria»: a) Estrellas aria (1 akt.), b) Polonaise, c) Estrellas aria (2 akt.); d) »Ernste und heitere Grillen». Fantasistycke för orkester.
14. Visafton af Montmartresångaren Marcel Legays och Anna Norrie.

Hofsångerskan fröken Signe Rappes gästspel vid vår opera har fortsatts längre än först var ämnadt, och i denna månad har hon, såsom ofvan synes, uppträdt tre gånger som Elisabeth i »Tannhäuser», en gång som Desdemona och en som Elsa, ständigt inför talrik publik och skördande rikt bifall. Vid senaste uppträdandet, då som Elisabeth, kulminerade detta i mångfaldiga inropningar och blomstergärder. Från operan har man inga andra nyheter att omförmäla, än att hr Nyblom åter inträdt i tjänstgöring samt att hr Sjöberg haft en ny roll som landtgrefven i »Tannhäuser» hr Herou likaledes som härroparen i »Lohengrin».

Oscarsteatern har hittills under året med god framgång gifvit Joh. Strauss' underhållande operett »Zigenarbaronen» med, som man kan finna af ofvanstående personalförteckning, bästa rollbesättning och en lysande balett. Operetteatern fortfar med sin nyårsrevy.

Konsertföreningen ägnade på sin 2:a konsert första numret åt minnet af Ludvig Norman, som för 25 år sedan gick ur tiden, med uppförande af hans vackra, 2:a, Symfoni i Ess-dur, röjande Mendelssohn och Gade som förebilder. Den därpå följande nyheten, orkestersuiten »Singoalla» af E. Stanék, kontrabasist i hofkapellet, är ett intresseväckande arbete. De två första satserna »Erland» och fru »Helena» liksom den sista, Singoalla» äro i långsamt tempo, den tredje »Främlingarne från Egypti land» är ett scherzo af vildt zigenarlif. Fru Östberg blef mycket firad för sitt briljanta föredrag af ett par arior ur Berwalds »Estrella». En enklare Polonaise och en originell fantasi af denne hörde ock till sista afdelningen af konserten, som framkallade lifligt bifall.

Bror Persfelt, den vid Helsingfors' Musikinstitut anställde violoncellistprofessorn, har äfven nu vid denna tid gästat Stockholm och på en sin konsert ådagalagt en stor talang, äfven som virtuos på sitt instrument. Konserten inleddes med 1:a satsen af en vacker Concert, H-moll, af Dvoràk och bjöd för öfrigt af violoncellnummer en transkription af Beethovens »Sehnsucht», Tarantella af Papper och Tschaikowskys Rococco-variationer. En fröken Rosenbaum medverkade anspråkslöst med några sånger.

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten.

Kungl. teatern. Hofsångerskan fröken Signe Rappes gästspel, som fortgår, blef förlängdt utöfver de först kontraherade föreställningarne, beroende på att hon kom att stanna här längre än ämnadt var, då hon måste afsäga sig det beramade gästspelet vid Coventgarden i London på grund af teaterstyrelsens försummelse att tillställa henne de partier hon skulle utföra. Vid fröken Rappes uppträdande här har teatersalongen alltid varit väl besatt eller fylld.

Operans nästa nyhet kommer att blifva den komiska enaktsoperan »Förseglad» (Versiegelt») af tyske komponisten Leo Blech, en pjes som under några år funnit stor utbredning och vunnit rikt bifall. Som förpjes till denna lär upptagas »Hin ondes lärospån», den lustiga operetten, som ej gifvits å Kgl. teatern sedan 1892. Äfven »Den stumma» och »Alphyddan» förväntas under denna termin.

Fröken Signe Rappes program på hennes romansafton d. 19 jan. upptager 5 sånger af Schumann, 7 af Hugo Wolf, 3 af Brahms, 2 af Sjögren, 2 af Alfvén och en af Stenhammar.

Vid Brüsselkvartettens tre soaréer, d. 25, 28 och 30 jan. komma att uppföras verk af Beethoven, Dvoràk, Mozart, Schubert och Schumann.

Emilio Colombo, en Italiensk violinist, ger d. 26 jan. konsert i Musikal. akademien.

Joan Manén, den berömde spanske violinmästaren börjar sitt första konserterande här i första dagarne af februari.

Orgelkonsert gifves d. 23 jan. af Dir. Otto Olsson i Gustaf Vasakyrkan med biträde af sångerskan frök. Elin Linnander.

Stor Militär-konsert gafs d. 15 jan. i Hedvig Eleonora kyrka under ledning af musikdirektörerna E. Hessler och Th. Möller. Programmet upptog bl. a. »Johanniterriddarnes högtidlige intåg» af Rich. Strauss, Tschaikowskys »Ouverture 1812», en scen ur Ponchiellis »I Promesso sposi», Gralriddarmarsch ur »Parsifal».

Oscarsteatern har efter »Zigenarbaronen» upptagit som nyhet »Mohameds paradis» af Rob. Planquette.

Francesco Asti är namnet på en 15-årig violinist, som en tid uppträdt med solostycken i Berns' salonger.

Director-musices-befattningen vid Uppsala universitet sökes af t. f. director musices W. Lundgren, tonsättaren R. Liljefors, Göteborg, musikdirektör E. Åkerberg, Stockholm, tonsättaren H. Alfvén, Stockholm, och musikdirektör O. Edberg, Stockholm.

Talia är namnet på en ny tidskrift för scenisk konst och musik, som utkommit i hufvudstaden och hvars musikaliska afdelning förestås af Andreas Hallén. Efter ett utsändt profnummer i Dec. förra året har N:o 1 för 15 jan. äfven utgifvits. »Thalia» utkommer hvarje lördag fr. 15 jan.—15 juni och fr. 15 aug.—31 dec. Pris helår 6 kr. Tidningen är illustrerad med porträtter etc. och har bl. a. korrespondenser från utlandet. Som en kuriositet kan nämnas att i årets första nummer uppgifvits att spanske violinvirtuosen Joan Manén redan d. 11 jan. konserterat i K. F. U. M.-salen med biträde af en pianist frk. Rina Franco; att publiken var fåtalig men varmt intresserad (?!). Herr Manén kommer, som bekant att först i början af februari låta höra sig här.

OBS.! Vacker nyutkommen musik!

MENDELSSOHN-ALBUM

för piano, innehållande:
Klavierstück, Scherzo, Gondellied med *Felix Mendelssohn-Bartholdys* porträtt. Pr. Kr. **1: 25.**

I musikhandeln och på Svensk Musiktidnings Expedition.

Albumblad.

5 Melodiska tonstycken

af

Adrian Dahl.

(Romans. Humoresk. Perpetuum mobile. Aftonstämning. Marche triomphale) — ***Prisbelönt musikbilaga*** — finnes till salu à 1 kr. å **Svensk Musiktidnings Expedition.**

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM.

Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för instrumentets bestånd.

Obs.! **Hufvuddepôt** för **Blüthners** och **Rönischs** världsberömda Flyglar och Pianinos.

Stockholms Musikinstitut,

Brahegatan 7 B, ö. g., 3 tr.upp. — Allm. tel. 115 96.

Vårterminen börjar den 10 Jan. Anmälningstid den 8 Jan kl. ½ 2—½ 4 samt ½ 6—½ 7 e. m. Efter terminens början anmälnings- och mottagningstid: Måndagar och Torsdagar kl. ½ 2—½ 3 e. m.

Prospekt tillhandahålles.

Sigrid Carlheim-Gyllenskköld.

Obs.! Värdefull musik!

För piano, två händer.

SCHERZO

af **Emil Sjögren**

tillegnadt fru *Valfrid B:xson Lind.*

Pris 1 kr.

SVENSK MUSIKTIDNINGS EXPEDITION, Kammakaregatan 6.

J. G. Malmsjö

PIANINON

FLYGLAR

Göteborg.

Tonminnen.

Melodiska Pianostycken.

Jubelpolonäs, Canzonetta, Gamla tider, Valse mignonne, God natt! af *Frans J. Huss.* Pris 1 kr.

Säljes och rekvireras hos *Svensk Musiktidnings Expedition, Kammakaregatan 6.*

Å **Expeditionen** och i **musikhandeln** finnes att tillgå

Schumann-Album

med porträtt af

Robert Schumann.

Pris kr. 1: 25.

Pianostycken: ***Inträde i skogen*** — ***Jägaren på lur*** — ***Fughetta*** — ***Småstycke*** — ***Fantasi-Dans*** samt sång: ***Folkvisa*** med svensk och tysk text.

För Porträttsamlare

Fina Sköntrycks-exemplar af Svensk Musiktidning, flera årgångar, säljas billigt å tidningens expedition.

OBS.! Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris endast kontant å expeditionen.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen. Mottagning kl. 9—10 f. m. och 3—4 e. m. Tel. Brunkeberg 14 97.

Kammakaregatan 6, I tr. öfv. gården.

Frans J. Huss.

Svensk Musiktidning.

Nordiskt Musikblad. — 30:de årg., — för hvarje musikaliskt hem —

utgifves 1910 efter samma plan som förut, innehållande ***populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter*** *med* ***biografier*** *etc. Tidningen utkommer två gånger i månaden (utom juli—aug.). Pris* ***5 kronor*** *pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å* ***Expeditionen, Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården,*** *i* ***bok- och musikhandeln,*** *å posten och tidningskontor. I* ***landsorten*** *bäst å* ***posten.***

Obs.! *Nyttan af en musiktidning för musikbildningen i hemmet torde ej kunna bestridas. Framför dagliga tidningar eger en sådan fördelen att den förvaras och bildar, så att säga, en musikhistorisk uppslagsbok. Rätta platsen för utgifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, där musiklifvet är högst och rikast utveckladt. Svensk musiktidning meddelar ock en kontinuerlig redogörelse för musiklifvet i vår hufvudstad, i landsorten samt i Finlands, Norges och Danmarks hufvudstäder etc., biografier med fina porträtt, instruktiva artiklar, följetonger m. m.*

Ludvig van Beethoven,

vackert porträtt å kartong, finnes i bok- och musikhandeln à **50 öre.**

Svensk Musiktidnings Expedition.

- Innehåll -

Joan Manén (med porträtt). — Brüsselstråkkvartetten (med porträtter af F. Schörg, H. Daucher, P. Miry och J. Gaillard). — Musikbref från Moskva af Ellen von Tideböhl. — Från Romas horizont. Säsongen 1909—1910. II af Anteros. — Från Kungl. Operan. — De fyra uvertyrerna till »Fidelio», af Dr. H. Simon. — Följetong: Zigenerskans spådom, af Elise Polko. — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten. — Annonser.

Tryckeriaktiebolaget Skandia, Stockholm 1910.